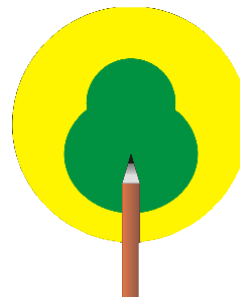

Pro-environmentálna výchova

Aktivity na pomoc a ochranu prírody sa prelínajú celým našim školským a mimoškolským životom. Na všetkých vyučovacích hodinách dokážeme naše poznatky zúročiť, či už na slovenčine, matematike, aj v informatickej výchove. Najradšej majú žiaci projektové dni (Deň Zeme, Deň mlieka, Deň vody ...) na rôzne témy o prírode a jej ochrane, kde môžu bádať, skúmať a zážitkovo sa učiť.

Plán rozvoja environmentálnej výchovy

v školskom roku 2014/2015

Koordinátor environmentálnej výchovy Mgr. Michaela Bakošová

I. Pedagogicko-organizačné východiská:

Plán práce predmetovej komisie prírodovedných predmetov vychádza z:

- a) Pedagogicko - organizačných pokynov pre školy a školské zariadenia na školský rok 2014/2015, v súlade s ich odporúčaniami,
- b) Štátneho vzdelávacieho programu,
- c) Školského vzdelávacieho programu,
- d) plánu práce školy na školský rok 2014/2015

II. Hlavné úlohy a ciele:

Environmentálna výchova je prierezovou témou ŠVP. Problém zachovania života na Zemi sa stáva globálnym problémom, preto je cieľom tejto prierezovej témy prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že v oblasti vedomostí, zručností a schopností nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím. Úlohy environmentálnej výchovy na škole sú zamerané na osobnosť žiaka a pedagóga v troch rovnocenných oblastiach:

- úroveň vedomostí,
- rozvoj zručností,
- utváranie postojov.

1. Úroveň **vedomostí:**

Žiak by mal primerane svojim vekovým osobitostiam chápať:

- súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu,
- súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami,
- globálne problémy (skleníkový efekt, kyslý dážď, smog a pod.)

- vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu,
 - závislosť ľudského života a živobytia na životnom prostredí,
 - opatrenia na ochranu a využívanie životného prostredia,
 - základné ekologické pojmy.
2. Žiak by mal s pomocou učiteľa a neskôr aj samostatne získavať, využívať a hodnotiť informácie. Environmentálna výchova má rozvíjať **zručnosti** žiaka:
- **komunikatívne:**
 - vedieť hodnotiť objektívnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská;
 - využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce,
 - **sociálne:**
 - pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu;
 - **potrebné na riešenie problémov:**
 - rozvíjať si spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;
 - rozvíjať spoluprácu v pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni.
3. V oblasti **postojov a hodnôt** nadobudnúť schopnosť:
- vnímať život ako najvyššiu hodnotu;
 - pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti;
 - posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;
 - podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby;
 - posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia;
 - schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;
 - prehĺbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu;
 - rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť.

III. Tematické okruhy

Ochrana prírody a krajiny

Les (význam lesa, funkcia lesného ekosystému, les v našom prostredí, vzájomné vzťahy v ekosystéme lesa, negatívne dôsledky odlesňovania na životné prostredie), pole (význam, zmeny krajiny vplyvom činnosti človeka, spôsoby hospodárenia na poli, okolie polí), vodné zdroje ľudské

aktivity spojené s vodným hospodárstvom, hospodárenie s vodou), more (druhovú rozmanitosť, význam pre biosféru, morské riasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého), tropický dažďový prales (druhovú rozmanitosť, miznutie tropických dažďových pralesov a ich následky na ekologickú rovnováhu Zeme); ľudské sídlo – mesto – dedina (umelý ekosystém, jeho funkcia a vzťah k okoliu, aplikácia na miestne podmienky, urbanizácia - vplyv na prírodu a krajinu), kultúrna krajina (pochopeň dôsledkov rozhodnutí a činnosti ľudí v minulosti na súčasný stav životného prostredia);

Zložky životného prostredia

Voda (význam vody, kolobeh vody, ochrana jej čistoty, ohrozovanie vôd, pitná voda u nás a vo svete, čistenie odpadových vôd, spôsoby riešenia), ovzdušie (význam pre život na Zemi, klimatické zmeny, zdroje znečistenia, čistota ovzdušia), pôda (význam pôdy pre život na Zemi, ochrana pôdy, dôsledky erózie, znečisťovanie pôdy – odpadové skládky, priemysel, poľnohospodárstvo), zachovanie biodiverzity (význam druhovej rozmanitosti pre zachovanie biologickej rovnováhy na Zemi a jej ochrana);

Prírodné zdroje, ich využívanie, ochrana

Význam prírodných zdrojov pre človeka, obnoviteľné prírodné zdroje, neobnoviteľné prírodné zdroje, racionálne využívanie prírodných zdrojov vo vzťahu k udržateľnému rozvoju, využívanie alternatívnych zdrojov energie;

Ľudské aktivity a problémy životného prostredia

Poľnohospodárstvo a životné prostredie, doprava a životné prostredie (význam, vývoj, energetické zdroje dopravy a ich vplyv na prostredie, druhy dopravy a ekologická záťaž, doprava a globalizácia), priemysel a životné prostredie (priemyselná revolúcia a demografický vývoj, vplyv priemyslu na prostredie, spracovávané materiály a ich pôsobenie na životné prostredie, vplyv právnych a ekonomických nástrojov na vzťah priemyslu k ochrane životného prostredia, priemysel a udržateľný rozvoj spoločnosti), odpady a spôsoby hospodárenia s odpadmi (odpady a príroda, princípy a spôsoby hospodárenia s odpadmi, druhy odpadu, likvidácia, triedenie, recyklovanie odpadu,), ochrana prírody a kultúrnych pamiatok (význam ochrany prírody a kultúrnych pamiatok, ochrana mestských pamiatok zaradených do zoznamu Svetového dedičstva, právne riešenie u nás , v EÚ a vo svete), zmeny v krajine (dôsledky urbanizácie – narušovanie prírodných ekosystémov, záber poľnohospodárskej pôdy, územné plánovanie z hľadiska ochrany životného prostredia), dlhodobé programy zamerané na zvyšovanie ekologického vedomia ľudí (Agenda 21, Deň Zeme, Deň životného prostredia OSN...);

Vzťah človeka k prostrediu

Naše mesto, obec (prírodné zdroje, ich pôvod, spôsoby využívania a riešenia odpadového hospodárstva, príroda a kultúra nášho okolia a jej ochrana), náš životný štýl (spotreba vecí, energie, odpady, vplyv na prostredie), lokálne a globálne ekologické problémy (príklad problému, jeho príčina, dôsledok , súvislosť , možnosti a spôsoby riešenia, vlastný názor, jeho zdôvodnenie a prezentácia), prostredie a zdravie (kvalita života, rozmanitosť vplyvov

prostredia na zdravie, možnosti a spôsoby ochrany zdravia, environmentálne zdravie) nerovnomernosť života na Zemi (rozdielne podmienky prostredia a rozdielny spoločenský vývoj na Zemi, príčiny a dôsledky globálnych ekologických problémov a princípy udržateľnosti rozvoja).

IV. Úlohy a ich realizácia:

1. Úlohy na vyučovaní:

1. Zpracovať úlohy environmentálnej výchovy do učebných osnov tematických plánov vyučovacích predmetov, najmä: prírodoveda, prvouka, vlastiveda, biológia, geografia, výtvarná výchova, ale aj do ďalších predmetov a to nenásilne podľa preberanej témy.

Termín: k 2. 9. 2014

Zodp.: všetci vyučujúci

2. Na vyučovaní využívať žiakom príjemné a pritažlivé formy a metódy, rozvíjať schopnosť pracovať v skupine, pracovnom tíme, vytvárať projekty, výstavy a pod.

Termín: priebežne

Zodp.: všetci vyučujúci

3. Zapájať žiakov do súťaží s environmentálnou tematikou.

Termín: priebežne

Zodp.: vyučujúci BIO, CHE, GEG

4. Rozvíjať osvetovú, vzdelávaciu a výchovnú činnosť detí a žiakov k rozvoju osobnosti, zameranú najmä na vedenie žiakov k uvedomelej spotrebe zdrojov, na zdravé potraviny, pitnú vodu, zvýšenie povedomia v oblasti separácie odpadov a na vytváranie správnych postojov a správania žiakov k životnému prostrediu, na prevenciu pred znečisťovaním a poškodzovaním životného prostredia podľa odporúčenia POP.

Termín: priebežne

Zodp.: všetci vyučujúci

5. Viest' žiakov k šetreniu energiou, vodou, materiálmi, viesť ich k udržiavaniu čistoty areálu školy a okolia na vyučovaní aj mimo vyučovania.

Termín: priebežne

Zodp.: všetci vyučujúci

2. Úlohy mimo vyučovania:

1. Spolupracovať s organizáciami ako: Slovenská agentúra životného prostredia, Občianske združenie Tatry, Živica a pod. a tiež s ochrancami prírody z regiónu.

Termín: priebežne

Zodp.: koord. ENV

2. Zapájať sa do súťaží

Termín: podľa kalendára súťaží

Zodp.: koord. ENV a vedúci krúžku

3. Rozšíriť separáciu odpadu na škole, zabezpečiť nádoby na separovanie papiera a plastov.

Termín: priebežne

Zodp.: vedenie školy a všetci vyuč.

4. Pokúsiť sa o revitalizáciu areálu školy.

Termín: priebežne

Zodp.: koord. ENV a vedenie školy

5. Spolupracovať s radou rodičov a pokúsiť sa ich získať k participácii na ekologických akciách školy.

Termín: priebežne

Zodp.: vedenie školy a koord. ENV

V. Hlavné metódy a formy práce:

- rozhovory, besedy,
- EKO hry,
- modelové situácie, hranie rolí,
- organizovanie súťaže medzi triedami,
- nástenky, plagáty, výstavy,
- zbery

Pri všetkých aktivitách budú zohľadňované vekové osobitosti žiakov, ich schopnosti a záujmy.

VI. Metodická pomoc:

EKOKALENDÁR:

dátu m	Významný deň
22. 3	- Svetový deň vody

23. 3	- Svetový meteorologický deň
1.4.	- Svetový deň vtáctva
22. 4.	- Svetový deň Zeme
3.5.	- Deň Slnka
10.5.	- Medzinárodný deň sťahovavých vtákov
22.5.	- Medzinárodný deň biodiverzity
5.6.	- Svetový deň životného prostredia
17.6.	- Prijatie protokolu o vode a zdraví
1. 7.	- Založenie Slovenskej agentúry životného prostredia
16.9.	- Medzinárodný deň ochrany ozónovej vrstvy
22.9.	- Svetový deň bez áut/Európsky deň bez áut
4.10.	- Svetový deň ochrany zvierat
20.10.	- Stredoeurópsky deň stromov
11.11.	- Medzinárodný deň hôr
29.12.	- Medzinárodný deň biodiverzity

Publikácie:

- John Javna (preklad Zuzana Marešová): 50 nápadov pre deti k záchrane Zeme
- Rekordy: Zvieratá
- Rekordy: Neživá príroda
- a ďalšie – priebežne budú doplnené

www stránky:

- www.enviroportal.sk
- www.zelenaskola.sk
- www.modraskola.sk
- www.sazp.sk
- www.priateliazeme.sk
- www.spirala.sk
- www.zivica.sk
- www.daphne.sk
- www.ekofond.sk
- www.korseem.sk

- a ďalšie

VII. Očakávané výsledky:

Predpokladáme, že nenásilným pôsobením v oblasti environmentálnej výchovy žiaci získajú veku primerané environmentálne vedomie, osobnostné kvality a postoje, vďaka ktorým sa stanú aktívnymi ochrancami a tvorcami životného prostredia. Budú si uvedomovať potrebu a svoju úlohu pri riešení miestnych, regionálnych i globálnych problémov. Dokážu udržať svoje najbližšie okolie čisté, zdravé a prírodne rôznorodé.

Uvítame, ak sa nám podarí pre ochranu a skultúrnenie najbližšieho životného prostredia pre žiakov – areál a okolie školy, nadchnúť a získať aj rodičov žiakov.

PLÁN ČINNOSTÍ V JEDNOTLIVÝCH MESIACHOCH

September:

1. Informovanie a zapojenie žiakov I. a II. stupňa do programu „Zelená škola“, oboznámenie s plánom práce pre školský rok 2013/2014
2. Priblíženie žiakom problematiku odpadov, nevyhnutnosť znižovania tvorby odpadov a zo zákona vyplývajúca povinnosť každého občana SR triediť odpady
 - vytvorenie nástenky v triede: separácia odpadov
3. Svetový deň mlieka v školách – 28. september
4. Vyhlásenie súťaže: EKOTrieda
 - najaktívnejšia trieda v úprave a čistote a v kvalitnom triedení odpadu počas celého školského roka
5. Umiestnenie živých kvetov v interiéri školy + celoročná starostlivosť

Z: koordinátor ENV, triedni učitelia

Október:

1. Svetový deň výživy - 16. október
 - priblížiť žiakom problematiku správnej životosprávy (potravinu, tekutiny, šport, denný režim) formou hier, diskusie, tvorby nástenky
 - zásady zdravej výživy
 - vytvorenie nástenky v triede: Zdravá výživa, Svetový deň výživy
2. Jesenné práce v skleníku a jeho okolí

3. Svetový deň ochrany zvierat – 4. október

Z: koordinátor ENV, triedni učitelia, vyučujúci Technika, Svet práce

November:

1. Ošetrovanie kvetov v priestoroch školy
2. Aktivity environmentálnej výchovy podľa plánov jednotlivých PK a MZ

December:

1. Vianočné aranžovanie
 - tvorenie z prírodného a odpadového materiálu pri skrášľovaní interiéru školy (adventný veniec, vianočné ozdoby ...)Z: triedni učitelia
2. Svetový deň pôdy – 5. december
 - Z: vyučujúci geografie a biológie

Január:

1. Príroda v zime
 - prikrmovanie vtáctva v zime, návšteva krmidiel pre lesnú zverZ: koordinátor ENV, triedni učitelia
2. Priebežný monitoring Environmentálneho akčného plánu školy
3. Príprava na olympiády z geografie, biológie

Február

1. Chlebnický okruh
 - turistický prechod chotárom spolu s poľskými priateľmi z družobnej obce Slopnice

Marec:

1. „Environmentálna jar“ teoretické a praktické činnosti zamerané na spoznávanie jarnej prírody
2. Svetový deň vody 22. marec
 - význam vody, jej ochrana, šetrenie
 - vytvorenie nástenky v triede: Svetový deň vody
3. Fauna a flóra – vychádzka
 - výskyt vegetácie v okolí Chlebníc

4. Aktivity environmentálnej výchovy podľa plánov jednotlivých PK a MZ

Apríl:

1. Deň Zeme
 - spoločnými silami upratať školský dvor a areál školy
 - tvorba plagátov ku Dňu Zeme – slnečná energia, ozónová diera, kyslé dažde, odlesňovanie
 - zapojenie sa do zberovej činnosti, vyhodnotenie 3. štvrťroku
2. Veľkonočná výzdoba
 - tvoríme z odpadu
 - dekorácia interiéru školy

Z: koordinátor ENV, triedni učitelia

Máj:

1. Deň Slnka – 1. Máj
2. Exkurzie
 - turistické trasy po okolí Chlebníc

Z: koordinátor ENV, vedúci záujmového krúžku

Jún:

1. Svetový deň životného prostredia – 5. jún
2. Škola v prírode
 - ochrana prírody a správanie sa v nej
3. Aktivity environmentálnej výchovy podľa plánov jednotlivých PK a MZ

Využívanie environmentálnych tém sa hodnotí v jednotlivých vyučovacích predmetoch, na triednických hodinách, exkurziách a celoškolských akciách. Námety na environmentálne aktivity sa priebežne dopĺňajú počas celého školského roka.